

บทที่ 2 สภาพทางการเมืองของเกาหลีหลังสงครามโลกครั้งที่ 2

1. เกาหลีถูกแบ่งแยกโดยเส้นขนานที่ 38

ญี่ปุ่นแพ้สงครามโลกครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 1945 ยังความปิติมาสู่ชาวเกาหลีอย่างท่วมท้น เพราะพ้นจากการ หรือ "แอก" ของจักรวรรดินิยมญี่ปุ่นซึ่งครอบงำเกาหลีมาเป็นระยะเวลา 35 ปี จะได้สิ้นสุดลงเสียที ธงชาติญี่ปุ่นที่โบกสะบัดอยู่เหนือแผ่นดินเกาหลีได้ถูกลดลงจากเสาอย่างไม่มีวันหวนกลับขึ้นไปอีก แต่ความปิติยินดีของชาวเกาหลีกลับสลายลง เมื่อประเทศมหาอำนาจ รัสเซีย ซึ่งทำการปลดอาวุธกองทัพญี่ปุ่น ทางด้านเหนือและสหรัฐอเมริกายอมรับการจำนนของกองทัพญี่ปุ่นทางใต้ ได้มีการจัดเตรียมแบ่งเขตการยึดครองกับที่เส้นขนานที่ 38 ตามประกาศกรุงโคโรมีความว่า เกาหลีจะได้รับการปลดปล่อยให้เป็นอิสระ ซึ่งเป็นที่เข้าใจกันว่าไม่เกิน 5 ปี ในระหว่างนี้เกาหลีจะได้รับความคุ้มครองจากประเทศมหาอำนาจทั้งสอง ซึ่งได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหภาพโซเวียต อังกฤษและจีน ไปพลาง ๆ ก่อน⁽¹³⁾

ต่อมารัฐมนตรีว่าการต่างประเทศของอเมริกา อังกฤษและโซเวียต ได้มีการประชุมกันที่กรุงมอสโก โดยตกลงกันว่าจะจัดตั้งรัฐบาลเกาหลีขึ้นชั่วคราว โดยให้คณะกรรมการผสมของทั้งสหรัฐและโซเวียต ซึ่งตั้งอยู่ในเกาหลีเป็นผู้ดำเนินการ แต่แผนการดังกล่าวไม่ประสบผลสำเร็จ และได้รับการต่อต้านจากชาวเกาหลี เพราะไม่เห็นด้วยที่จะให้ประเทศมหาอำนาจยึดครองเกาหลีอยู่อีกต่อไป แม้จะเป็นระยะเวลาเพียงชั่วคราวก็ตามแต่ ทั้งนี้เนื่องจากว่าชาวเกาหลีได้ตั้งคณะกรรมการเตรียมการเพื่อปกครองประเทศขึ้นแล้ว โดยการสนับสนุนขององค์การนักศึกษา องค์การรักษาความปลอดภัยสาธารณะ เนื่องจากคณะกรรมการชุดนี้ ประกอบไปด้วยบุคคลหลายระดับมีตั้งแต่อนุรักษนิยม พวกซ้าย พวกขวา พวกสายกลาง และพวกหัวรุนแรงได้เกิดการขัดแย้งกันอย่างรุนแรง คณะเตรียมการเพื่อเข้าปกครองประเทศก็สลายตัวไป

สำหรับสหภาพโซเวียตนั้น เมื่อจัดการกับการยอมจำนนของญี่ปุ่นแล้วก็เข้ายึดอำนาจบริหารและตั้งรัฐบาลทหารขึ้นทันที โดยพยายามหาเสียงสนับสนุนจากประชาชนโซเวียตได้ดำเนินการเพื่ออิทธิพลของตนอย่างเต็มที่ โดยได้นำชาวเกาหลี ซึ่งหนีภัยจากญี่ปุ่นเข้าไปอยู่ในไซบีเรียจำนวนหลายหมื่นคนกลับมายังเกาหลี คนพวกนี้ได้รับการอบรมในลัทธิคอมมิวนิสต์มาแล้วอย่างสมบูรณ์ โดยรัสเซียใช้เส้นขนานที่ 38 เป็นกำแพงกันทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ ทางทหารและจัดการให้เขตเหนือนั้นเป็นคอมมิวนิสต์ไปในทันที โดยแต่งตั้งนายคิม อิล ซุง (Kim Il – Sung) เป็นประธานคณะกรรมการประชาชนเกาหลีเหนือ เพื่อดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามอย่างการปกครองของสตาลิน⁽¹⁴⁾

หลังจากคณะกรรมการร่วมกันระหว่างสหรัฐและโซเวียตสลายตัวลงไป สหรัฐก็ไม่หยุดยั้งความพยายามได้ยี่สิบทีก็ต่อสหภาพโซเวียตให้มีการรวมรัฐบาลเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันขึ้นในประเทศ โดยจัดการเลือกตั้งทั่วไปตามสัดส่วนของประชากรทั้งเกาหลีเหนือและใต้ ภายใต้การดูแลของสหประชาชาติ แต่โซเวียตปฏิเสธไม่เห็นด้วย เพราะเกรงว่าองค์การคอมมิวนิสต์เกาหลีเหนือจะต้องพังทลายลงหากมีการเลือกตั้งทั่วไป

สหรัฐยืนยันที่จะให้มีการเลือกตั้งโดยเสรีทั่วไปในเกาหลี เมื่อถูกโซเวียตปฏิเสธอย่างแข็งขันและไม่ยอมให้คณะกรรมการของสหประชาชาติเข้าไปในเกาหลีเหนือโดยเด็ดขาดสหรัฐจึงตัดสินใจให้มีการเลือกตั้งในเขตคุ้มครองของตนก็คือเกาหลีใต้ ผลการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 1948 ปรากฏว่า ดร.ซิง มันรี (Dr.Syngman Rhee) ได้รับชัยชนะอย่างท่วมท้น โดยมีผู้มาออกเสียงถึง 95.5% นั้นแสดงออกถึงเจตนารมณ์ของประชาชนที่จะมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ต่อมาได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเกาหลี (Republic of Korea) และระบุว่าแหลมเกาหลีและเกาะต่าง ๆ ซึ่งอยู่ติดกับแหลมเกาหลีเป็นอาณาจักรของสาธารณรัฐเกาหลี จากนั้นสภาก็ได้เลือก ดร.ซิง มันรี เป็นประธานาธิบดี ส่วนเกาหลีเหนือนั้น “คณะกรรมการประชาชน” ในเกาหลีเหนือก็ประกาศใช้รัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ 9 กันยายน 1948 โดยใช้ชื่อประเทศว่า “สาธารณรัฐประชาชนประชาธิปไตยแห่งเกาหลี” (Democratic people’s Republic of Korea) โดยแต่งตั้งนายคิม อิล ซุง เป็นประธานาธิบดี นับตั้งแต่นั้นมาเกาหลีก็ถูกแบ่งแยกเป็นเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้ที่เส้นขนาน 38 อย่างสมบูรณ์⁽¹⁵⁾

2. สงครามเกาหลี

หลังจากที่เกาหลีเหนือได้จัดระบอบการปกครองในรูปแบบของคอมมิวนิสต์ โดยการนำของนาย คิม อิล ซุง แล้ว ก็ได้เริ่มมีการเตรียมการรุกรานลงมาทางใต้อย่างเต็มอัตรา ในต้นปี ค.ศ. 1949 นาย คิม อิล ซุง ได้นำคณะผู้แทนเกาหลีเหนือไปเยือนกรุงมอสโก และได้ประสบความสำเร็จจากข้อตกลงอย่างลับกับสหภาพโซเวียต ซึ่งตามข้อตกลงนี้จะได้รับเครื่องอาวุธยุทธโประภัณฑ์ต่าง ๆ เพิ่มขึ้นอีกสำหรับกองทหารรวม 6 กอง กองทหารม้า 3 กอง เครื่องบิน 150 ลำ รวมทั้งเครื่องบินขับไล่ 100 ลำ

โดยการดำเนินงานผ่านสหภาพโซเวียตเกาหลีเหนือได้ลงนามในสนธิสัญญาป้องกันประเทศร่วมกับจีนคอมมิวนิสต์ และได้ทำความตกลงกับปักกิ่งในเรื่องการเคลื่อนย้าย “กองทหารเกาหลี” ที่อยู่ในแมนจูเรียให้กลับมาอยู่ในการปกครองของเกาหลีเหนือภายในเวลานั้น รัฐบาลเกาหลีเหนือก็ได้รวบรวมพลรบมีจำนวน 200,000 คน พร้อมทั้งกองรถถังหนึ่งกองและหน่วยรถรบหุ้มเกราะหนึ่งหน่วย ทั้งหมดนี้เป็นกำลังรบที่สำคัญที่จะใช้ในการรุกรานเกาหลี

รุ่งอรุณของวันที่ 25 มิถุนายน 1950 กองทัพเกาหลีเหนือ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากทั้งโซเวียตและจีนแดงก็ได้เปิดฉากการโจมตีเกาหลีใต้ตามแนวเส้นขนานที่ 38 อย่างขนานใหญ่ ด้วยกำลังทหารที่เหนือกว่ามากกำลังของฝ่ายสาธารณรัฐเกาหลีหรือเกาหลีใต้ ซึ่งมีอาวุธไม่

เพียงพอได้ประจวบกับศัตรูผู้รุกราน ซึ่งเพียบพร้อมไปด้วยอาวุธหนักและรถถัง แนวต้านทานตกอยู่ในมือของผู้รุกราน แนวแล้วแนวเล่า ทหารของเกาหลีใต้ถอยร่นลงมาทางใต้ วันที่ 28 มิถุนายน 1950 กองกำลังคอมมิวนิสต์เกาหลีเหนือก็ยึดกรุงโซลได้ รัฐบาลของ ดร.ซิง มันรี ถอยร่นลงไปทางใต้เรื่อย ๆ จนกระทั่งถึงเมืองปูซาน ซึ่งเป็นเมืองที่อยู่ปลายสุดของแหลมเกาหลี

เมื่อเกาหลีเหนือเปิดฉากสงครามขึ้นอย่างไม่คาดคิดเช่นนั้น ทำให้ประชากรทั่วโลกตื่นตระหนกตกใจ สหรัฐอเมริกาได้นำปัญหานี้เข้าสู่การพิจารณาของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติเป็นกรณีพิเศษ ที่ประชุมคณะมนตรีความมั่นคงได้มีมติการให้คอมมิวนิสต์เกาหลีเหนือยุติการรุกรานและให้ถอนทหารออกจากเกาหลีใต้ทันที ขณะเดียวกันก็ได้เรียกร้องประเทศสมาชิกสหประชาชาติให้ความช่วยเหลือในด้านการทหารหรืออย่างอื่นแก่เกาหลีใต้ เพื่อหยุดยั้งการรุกรานประธานาธิบดีทรูแมน แห่งสหรัฐได้มีบัญชาให้พลเอก ดักลาส แมคอาร์เธอร์ที่ประจำอยู่ที่โตเกียวส่งกำลังทหารสหรัฐไปยังยังการรุกรานและต่อมากณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติได้สถาปนากองบัญชาการกองกำลังสหประชาชาติขึ้น ซึ่งประกอบไปด้วยกองกำลังประเทศสมาชิก 16 ประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ แคนาดา เบลเยียม ฝรั่งเศส เนเธอร์แลนด์ กรีซ ลุคซ์แซมเบอร์ก ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ไทย ฟิลิปปินส์ โคลัมเบีย เอธิโอเปีย แอฟริกาใต้ และเดอร์กี ประธานาธิบดี ทรูแมน ได้แต่งตั้งให้พลเอกแมคอาร์เธอร์เป็นผู้บัญชาการทหารสูงสุดของกองทัพสหประชาชาติ นับเป็นครั้งแรกของประวัติศาสตร์โลกที่ได้มีกองกำลังของนานาชาติภายใต้กองบัญชาการเดียวกัน

เนื่องจากกำลังรุกของฝ่ายคอมมิวนิสต์แข็งแกร่งมากในระยะแรกของสงครามกองกำลังเกาหลีใต้และกองกำลังสหรัฐ จึงถอยขึ้นไปตั้งมั่นอยู่ที่เมืองปูซาน กองกำลังสหประชาชาตินำโดยพลเอกแมคอาร์เธอร์ได้ยกพลขึ้นบกที่เมืองอินซอนที่ตัดหลังแนวข้าศึกทำให้ข้าศึกถอยร่นอย่างอลหม่านและกองกำลังสหประชาชาติได้รุกไล่ข้าศึกถอยกลับขึ้นไปจนถึงเส้นขนานที่ 38 และสามารถยึดกรุงโซล นครหลวงกลับมาได้ แต่ก็สูญเสียชีวิตอย่างมากมายนับเป็นประวัติการณ์⁽¹⁶⁾

เมื่อกองกำลังเกาหลีเหนือถอยร่นเลยเส้นขนานที่ 38 ขึ้นไปแล้ว กองกำลังสหประชาชาติก็มีได้หยุดยั้งเพียงเท่านั้น แต่ได้กลับรุกไล่กองกำลังเกาหลีเหนือขึ้นไปอย่างกระชั้นชิดเพื่อเผด็จศึกตามมติของสหประชาชาติเรื่องการรวมเกาหลี สถานการณ์ทำท่าจะเป็นจริงขึ้นมา เมื่อกองกำลังสหประชาชาติยึดเมืองเปียงยางได้ และตีกระหน่ำข้าศึกขึ้นไปจนกระทั่งถึงแม่น้ำยาลู ซึ่งเป็นเส้นแบ่งเขตแดนระหว่างเกาหลีเหนือและจีนแดง แต่ต้องไปปะทะกับกองกำลังมหาศาลของจีนแดงจำนวนถึง 200,000 คน ซึ่งเกาหลีเหนือได้ส่งคณะทูตไปขอความช่วยเหลือจากปักกิ่ง ตามข้อตกลงของนายโจเซฟ สตาลิน ผู้นำสูงสุดของโซเวียตกับเม้าเซตุง ผู้ซึ่งได้เฝ้าดูสถานการณ์ในเกาหลีอย่างใกล้ชิด

กองกำลังสหประชาชาติมีกำลังน้อยกว่าจึงถูกตีถอยร่นลงมา แม้ว่าสหประชาชาติจะตราหน้าว่าจีนแดงเป็นผู้รุกรานก็ตาม สงครามเกาหลีได้ก้าวเข้าสู่ภาวะชะงักงัน หลังจากที่ได้ปลดพลเอกแมคอาเธอร์ ผู้ซึ่งสนับสนุนให้ใช้มาตรการลงโทษแก่จีนแผ่นดินใหญ่ โดยวิธีทิ้งระเบิดแมนจูเรียและปิดล้อมทางทะเล

ในขณะที่สงครามยังดำเนินไปเป็นพัก ๆ การเจรจาสงบศึกก็มีขึ้นในเดือนมิถุนายน 1951 โดยนายจาคอบ มาลิก แห่งสหภาพโซเวียตเป็นผู้เสนอ สหรัฐได้ตอบสนองในทันที รัฐบาลชิงมิ่นรี แสดงความไม่พอใจหลังจากการเจรจากันอยู่นานระหว่างสหรัฐกับเกาหลีใต้ ในที่สุดก็บรรลุการตกลงกันได้ โดยแลกเปลี่ยนกับการลงนามในสนธิสัญญาป้องกันร่วมกันของสหรัฐและเกาหลี ให้สหรัฐช่วยเหลือทางอาวุธยุทโธปกรณ์แก่กองทหารเกาหลีใต้ 20 กอง ตลอดจนการเสริมกำลังดังกล่าว และให้สหรัฐประกันความช่วยเหลือทางด้านเศรษฐกิจในการฟื้นฟูเกาหลีหลังสงครามด้วย

ข้อตกลงตามสัญญาสงบศึกได้ลงนามเมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 1953 เป็นผลให้ทั้งสองฝ่ายยุติการสู้รบและถอนกำลังออกจากแนวที่มั่นออกมาข้างละ 2 กิโลเมตร จึงทำให้เขตปลอดทหารกว้าง 4 กิโลเมตร โดยมีชาติเป็นกลางเฝ้าตรวจดูการหยุดยิงตามแนวดังกล่าว

สงครามเกาหลีกินเวลานานกว่า 3 ปี มีผู้สูญเสียชีวิตจากการสู้รบประมาณ 3,620,000 คน มีทั้งเกาหลีเหนือ จีนคอมมิวนิสต์ กองกำลังสหประชาชาติ เกาหลีใต้ รวมทั้งพลเรือนเกาหลี ซึ่งได้รับเคราะห์กรรมจากสงครามครั้งนี้ ประชาชนชาวเกาหลีได้ถูกสังหารและถูกลักพาตัวไปเกาหลีเหนืออีกจำนวน 84,523 คน⁽¹⁷⁾

3. เกาหลีเหนือกับอิทธิพลของมหาอำนาจ

สหภาพโซเวียตได้เข้ามามีอิทธิพลครอบครองเกาหลีเหนือโดยตรง ตั้งแต่ปลดอาวุธของกองทัพญี่ปุ่น เมื่อญี่ปุ่นยอมแพ้ในสงครามโลกครั้งที่ 2 ปี ค.ศ. 1945 ระบบการปกครองทั้งทางการเมืองและการบริหารพัฒนาไปตามระบบของโซเวียตโดยผ่านทางพรรคคอมมิวนิสต์ ข้าราชการทุกระดับจะได้รับคำสั่งแต่งตั้งจากกองกำลังของโซเวียตที่ยึดครองอยู่เท่านั้น จนกระทั่งสงครามเกาหลีเกิดขึ้น ปี 1950 โซเวียตให้ความช่วยเหลือทางด้านเศรษฐกิจ รวมทั้งอาวุธยุทโธปกรณ์อย่างมากมายแก่เกาหลีเหนือ การผูกขาดอำนาจยึดครองเกาหลีเหนือนั้นอาจจะกล่าวได้ว่า เกาหลีเหนือเป็นสาธารณรัฐส่วนหนึ่งของโซเวียต

สำหรับจีนคอมมิวนิสต์นั้น ได้มองลู่ทางที่จะเข้ามามีอิทธิพลเหนือเกาหลีเหนือเช่นเดียวกับโซเวียต เพราะจีนไม่ไว้วางใจโซเวียตเกรงว่าโซเวียตอาจจะใช้อิทธิพลรุกรานเข้าไปในแมนจูเรียอย่างง่ายดาย ทั้งนี้เพราะสภาพภูมิรัฐศาสตร์ของจีนซึ่งมีชายแดนติดต่อกับเกาหลีเหนือส่วนใหญ่ และโดยสภาพความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับโซเวียตแล้วก็มีลักษณะแข่งขันกันอยู่ในที่ ดังนั้นจีนจึงเข้าแทรกแซงเกาหลีเหนือโดยพยายามที่จะไม่ให้กระเทือนกับความรู้สึกของโซเวียตว่าถูกขจัดอิทธิพล

ออกไปจากเกาหลีเหนือด้วยการแทรกแซงอย่างเปิดเผยของจีน และก็จะไม่ทำให้เกาหลีเหนือรู้สึก ว่าถูกรัสเซียทอดทิ้ง⁽¹⁸⁾

ระหว่างสงครามเกาหลี ทั้งโซเวียตและจีนคอมมิวนิสต์ ต่างก็ให้ความช่วยเหลือและ สนับสนุนเกาหลีเหนือ จีนช่วยเหลือในด้านกำลังพล ส่วนสหภาพโซเวียตช่วยเหลือด้านอาวุธยุท- โธปกรณ์หลังสงครามยุติลงแล้ว การให้ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจแก่เกาหลีเหนือนั้น ทั้งจีน และโซเวียตต่างก็แข่งขันกันในปี 1953 โซเวียตให้ความช่วยเหลือเพื่อบูรณะฟื้นฟูประเทศเป็น เงินประมาณ 250 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ส่วนจีนก็ให้ความช่วยเหลือในลักษณะเดียวกันนี้เป็นเงิน 320 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และยังได้ทำความตกลงที่จะให้ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจและ วัฒนธรรมเป็นเวลา 10 ปี⁽¹⁹⁾

การแทรกแซงของจีนคอมมิวนิสต์ ได้เปลี่ยนโฉมหน้าความสัมพันธ์ระหว่างเกาหลีเหนือ และโซเวียตอย่างเด่นชัด สหภาพโซเวียตไม่สามารถผูกขาดความช่วยเหลือหรืออิทธิพล ของตนต่อเกาหลีเหนืออย่างที่เคยปฏิบัติมาก่อนสงคราม การเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ปรากฏเห็นได้ชัด จากการประชุมที่เจนีวา ปี 1954 เมื่อ โจว เอลไล แห่งจีนคอมมิวนิสต์ สนับสนุนให้มีการถอน ทหารต่างชาติออกจากเกาหลีและจัดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปในเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้ ซึ่ง แสดงให้โซเวียตเห็นว่าตนนั้นเป็นคู่แข่งที่สำคัญ⁽²⁰⁾

ในห้วงระยะเวลาที่เกิดการเปลี่ยนแปลงผู้นำของโซเวียตจากสตาลิน เป็นครุสเชฟ และ สตาลิน ซึ่งเคยได้รับการยกย่องให้เป็นผู้นำโลกคอมมิวนิสต์กลับถูกประณามอย่างเสียหายทำให้ กลุ่มประเทศคอมมิวนิสต์ทั้งหลายเริ่มเสื่อมความนิยมต่อโซเวียต ทั้งนี้รวมทั้งเกาหลีเหนือด้วย ในการประชุมสมัชชาของพรรคคอมมิวนิสต์โลกครั้งที่ 20 เมื่อปี 1956 แล้วครั้งที่ 22 เมื่อปี 1961 นั้น โซเวียตและจีนคอมมิวนิสต์มีความขัดแย้งกันอย่างรุนแรง ทำให้กลุ่มประเทศคอมมิวนิสต์เล็ก ๆ เลือกวิถีทางของตนว่าจะอยู่กับฝ่ายใด เพราะประเทศมหาอำนาจคอมมิวนิสต์ทั้งสองได้แสดงให้เห็น ว่าไม่เต็มใจที่จะให้ความช่วยเหลือใด ๆ แก่ประเทศคอมมิวนิสต์ที่วางตัวเป็นกลาง เกาหลีเหนือ เองก็ถูกบังคับว่าจะเลือกเอาหลักนิยมและการปฏิวัติของปักกิ่งหรือจะรับเอาลัทธิแก๊งและแนว ความคิดการอยู่ร่วมกันโดยสันติวิธีของมอสโคว์⁽²¹⁾

ในที่สุดเกาหลีเหนือก็ถูกบังคับให้ต้องเลือกที่จะเข้าสมาชิกกับจีนแทนรัสเซียทั้งนี้ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ในเกาหลีใต้ โดยคณะทหารปฏิวัติยึดอำนาจในปี 1961 นำโดยพลเอก ปัก จุง ฮี ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้เกาหลีเหนือต้องปรับปรุงกองทัพให้เข้มแข็ง เกาหลี เหนือจำต้องหันมาพึ่งจีนคอมมิวนิสต์ด้านอาวุธยุทโธปกรณ์ และอิทธิพลซึ่งจีนมีต่อเอเชียมากกว่า โซเวียต รวมทั้งอิทธิพลของจีนทางการเมืองที่สูงเด่น เนื่องจากการทดลองระเบิดนิวเคลียร์ ในปี 1964⁽²²⁾ สำหรับโซเวียตนั้นเกาหลีเหนือตีตนถอยห่างออกมา เพราะได้รับการดูถูกอย่าง รุนแรง ในการประชุมสมัชชาใหญ่ของพรรคคอมมิวนิสต์ที่เยอรมันตะวันออกเมื่อปี 1963 ผู้แทน ของเกาหลีเหนือถูกขับออกจากที่ประชุมไม่มีโอกาสที่จะแสดงความคิดเห็น หนังสือพิมพ์เกาหลี-

เหนือได้โจมตีโซเวียตอย่างรุนแรงเกี่ยวกับกรณีนี้ ทั้งนี้สาเหตุเนื่องมาจากว่าโซเวียตนั้นให้ความสนใจกับกลุ่มประเทศยุโรปมากกว่าเอเชียเกี่ยวกับนโยบายอยู่ร่วมกันอย่างสันตินั่นเอง สหภาพโซเวียตงดการให้ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจต่อเกาหลีเหนือ รวมทั้งปฏิเสธที่จะให้ความช่วยเหลือทางด้านทหารอีกด้วย ดังนั้นเกาหลีจึงแสดงอย่างเปิดเผยในการสนับสนุนจีนคอมมิวนิสต์เมื่อถูกกดดันจากโซเวียต⁽²³⁾

หลังจากได้แสดงบทบาทต่อต้านโซเวียตมาหลายครั้ง เกาหลีเหนือก็ได้รับการปฏิบัติอย่างชาเย็นจากประเทศคอมมิวนิสต์ยุโรปตะวันออก รวมทั้งขาดความช่วยเหลือจากโซเวียตโดยสิ้นเชิงเกาหลีเหนือได้ตระหนักถึงความผูกพันอย่างใกล้ชิดกับจีนทำให้เกาหลีเหนือต้องสูญเสียผลประโยชน์ที่ควรจะได้จากกลุ่มประเทศยุโรปตะวันออกรวมทั้งโซเวียตด้วย แม้ความช่วยเหลือจากอื่นที่ตนได้รับอยู่บ้างก็ไม่สามารถทดแทนกันได้ จึงคิดที่จะปรับปรุงความสัมพันธ์กับสหภาพโซเวียตให้เหมือนเดิม เพราะการเปลี่ยนแปลงของเกาหลีใต้ อันเนื่องมาจากความสำเร็จในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และการส่งทหารไปร่วมรบกับสหรัฐในเวียดนาม รวมทั้งสนธิสัญญาความร่วมมือระหว่างเกาหลีใต้กับญี่ปุ่น ในปี 1965 ความก้าวหน้าในการพัฒนาเศรษฐกิจ รายได้ประชาชาติเพิ่มขึ้น กองทัพได้รับการปรับปรุงให้ทันสมัยและแข็งแกร่ง สัมพันธภาพอันแน่นแฟ้นระหว่างสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ เหล่านี้ทำให้เกาหลีเหนือวิตกกังวลอย่างยิ่ง จึงคิดที่จะแสวงหาความช่วยเหลือทางด้านการทหารและเศรษฐกิจจากโซเวียตอย่างเร่งด่วน ทั้งนี้เนื่องจากเกาหลีเหนือผิดหวังที่จีนไม่สามารถให้ความช่วยเหลือแก่ฮานอยได้ในขณะที่สงครามเวียดนามกำลังเป็นไปอย่างรุนแรง ความช่วยเหลือส่วนใหญ่ที่เวียดนามเหนือได้รับมาจากโซเวียตโดยตรง

สัมพันธภาพอันอบอุ่นระหว่างเกาหลีเหนือกับโซเวียตกลับคืนมาอีกครั้งหนึ่ง เมื่อ นายโคชกิน รัฐมนตรีต่างประเทศของโซเวียตเดินทางกลับจากฮานอยและแวะเปียงยางเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 1965 การเจรจาทำความตกลงเรื่องการช่วยเหลือทางทหารและทางเศรษฐกิจได้จัดให้มีขึ้นเมื่อเดือนพฤษภาคม 1966 ระหว่างนายคิม อิล ซุง และเบรสนเนฟ ที่เมืองวลาดิวอสตอค ความสัมพันธ์ระหว่างเปียงยางและมอสโกแน่นแฟ้นยิ่งขึ้นตามลำดับ มีการตั้งคณะกรรมการเพื่อแลกเปลี่ยนกันเกี่ยวกับปัญหาทางเศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี เมื่อปี 1967⁽²⁴⁾

เมื่อเกาหลีเหนือผลจากเงินมาญาติกับโซเวียตนั้น ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างเปียงยางกับปักกิ่งตึงเครียด เกาหลีเหนือกับจีนขัดแย้งกันเรื่องปัญหาชายแดน พวกเร็ดการ์ดติดโปสเตอร์กล่าวประณามคิม อิล ซุง ในลักษณะเผด็จรอน รวมทั้งปฏิกริยาของผู้นำจีนที่มีต่อเกาหลีเหนือ ทำให้เกาหลีเหนือตระหนักถึงภัยใกล้ตัวที่จะจู่โจมได้ทุกขณะ จึงได้เปลี่ยนท่าทีและนโยบายใหม่ เพราะไม่ต้องการที่จะตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของประเทศมหาอำนาจทั้งสอง เพราะถ้าเข้าข้างฝ่ายใด ความเสียหายก็จะเกิดขึ้น เพราะฉะนั้นจึงพยายามที่จะแสวงหาผลประโยชน์จากทั้ง 2 ฝ่าย โดยอาศัยความขัดแย้งที่เกิดขึ้นอย่างรุนแรงระหว่างปักกิ่งกับมอสโก เรื่องปัญหาพรมแดน ดังนั้น

เกาหลีเหนือจึงประกาศนโยบายเป็นกลางหรือนโยบายอิสระ (Independent Line) เกาหลีเหนือเรียกนโยบายอิสระนี้ว่า นโยบาย จูเช (Chuch'e) นั้นเอง ซึ่งหมายความว่า เกาหลีเหนือจะดำเนินนโยบายอิสระไม่ขึ้นกับค่ายคอมมิวนิสต์ค่ายหนึ่งค่ายใด แต่จะนำลัทธิมาร์กซิสม์และเลนินนิสม์มาประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ในประเทศ⁽²⁵⁾

4. โครงสร้างทางการเมืองของเกาหลีเหนือ

เกาหลีเหนือได้ปรับปรุงโครงสร้างของพรรคและการบริหารงานส่วนกลางจากรูปแบบเดิม ตามรัฐธรรมนูญ ปี 1948 โดยร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ขึ้นมาใช้แทนรัฐธรรมนูญฉบับเก่า นั่นคือ รัฐธรรมนูญ ปี 1972 รัฐธรรมนูญฉบับนี้จะทำให้ประธานาธิบดีเกาหลีเหนือมีอำนาจมากขึ้น และมีเอกภาพมากขึ้น ประธานาธิบดีเป็นทั้งประมุขของรัฐและผู้แทนแห่งอำนาจรัฐหรือหัวหน้าฝ่ายบริหารนั่นเอง นอกจากนี้ประธานาธิบดียังเป็นผู้บัญชาการทหารสูงสุดของ 3 เหล่าทัพ หรือเรียกว่า จอมทัพนั่นเอง สรุปแล้วประธานาธิบดีเป็นศูนย์รวมแห่งอำนาจทั้งหมด

พรรคการเมืองของเกาหลีเหนือมีอยู่พรรคเดียว นั่นคือ “พรรคคนงานเกาหลีเหนือ” (Korea Worker's Party, -KWP) มีสมาชิก 1.6 ล้านคน ภายในพรรคคนงานเกาหลีเหนือนี้มีประธานาธิบดี คิม อิล ซุง เป็นเลขาธิการพรรค การจัดรูปแบบของพรรคก็คล้าย ๆ กับรูปแบบของรัฐบาลกลาง คือ มีสภาพรรค (Party Congress) กรรมการกลางพรรค (Central Committee) กรรมการเมือง (Poliburo) และสำนักงานเลขาธิการพรรค สมาชิกของพรรคเหล่านี้ล้วนมีตำแหน่งภายในสถาบันต่าง ๆ ของรัฐบาล คนละ 2-3 ตำแหน่งทั้งนั้น ซึ่งเราเรียกว่าชนชั้นผู้ปกครอง

การบริหารส่วนกลาง มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. สภาประชาชนสูงสุด (Supreme People's Assembly)

มีสมาชิกทั้งหมด 541 คน ซึ่งได้รับเลือกตั้งมาจากประชาชนตามเขตต่าง ๆ 541 เขต ผู้แทน 1 คนต่อพลเมือง 30,000 คน สมาชิกของสภาประชาชนสูงสุดขึ้น ประกอบไปด้วยตัวแทนของกรรมกร 374 คน ตัวแทนชาวนา 72 คน และเจ้าหน้าที่ในสำนักงานของพรรคและรัฐบาลอีก 122 คน รวมทั้งหมด 541 คน ในปีหนึ่ง ๆ จะประชุมกัน 1 ครั้ง ภายในระยะเวลา 3-4 วันเท่านั้น แต่มีองค์กรตัวแทนที่มีหน้าที่นิติบัญญัติอย่างแท้จริงเพียง 19 คนเท่านั้น ทำหน้าที่ประชุมกันปีละหลาย ๆ ครั้งเรียกว่า “กรรมาธิการสามัญของสภาประชาชนสูงสุด” (Standing Committee)

2. คณะกรรมการกลางประชาชน (Central People's Committee)

มีสมาชิกทั้งหมด 28 คน เลือกตั้งโดยสภาประชาชนสูงสุด ประธานาธิบดี คิม อิล ซุง เป็นประธาน รองประธานาธิบดีทั้ง 2 เป็นรองประธาน มีอำนาจและหน้าที่กำหนดนโยบายทั้งภายในและภายนอกประเทศ ควบคุมและกำกับให้การให้คำแนะนำแก่คณะผู้บริหารทุกระดับลงไปจนถึงระดับท้องถิ่นโดยผ่านกรรมการประชาชน (People Committee) กรรมการประชาชนนี้เลือกตั้งโดยสภาประชาชนท้องถิ่น (Local People's Assembly)

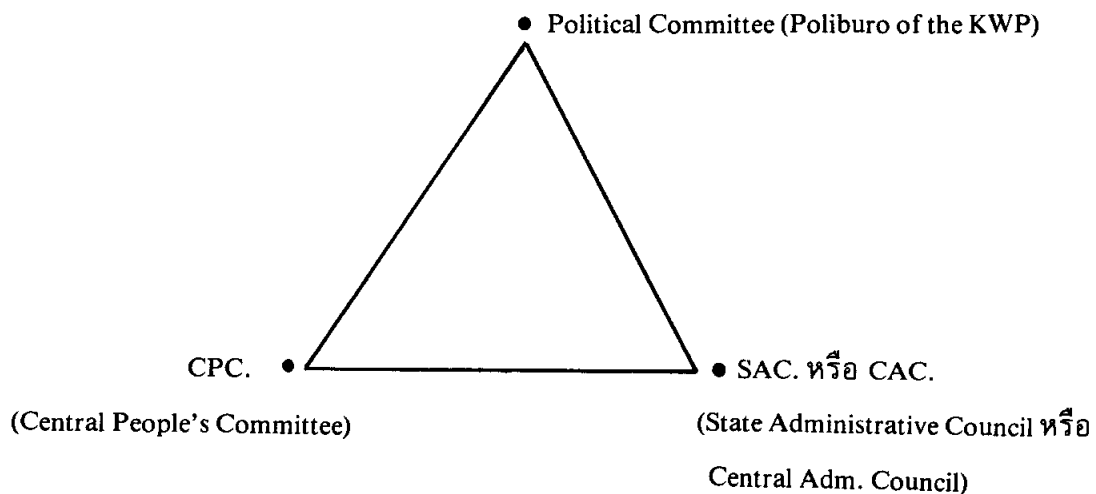
นอกจากนี้ คณะกรรมการประชาชนกลาง ยังมีหน้าที่แต่งตั้งและถอดถอนนายกรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรีรวมทั้งมีอำนาจบังคับบัญชา และให้คำปรึกษาแก่หน่วยราชการทุกหน่วย

3. สภามন্ত্রীของรัฐ-คณะรัฐมนตรี (State Administrative Council)

ประกอบไปด้วย นายกรัฐมนตรี คิม อิล (Kim Il) รองนายกรัฐมนตรี 6 คน ประธานกรรมการฝ่ายต่าง ๆ 7 ฝ่าย และรัฐมนตรีอีก 15 คน รวมทั้งหมด 29 คน ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากคณะกรรมการกลางประชาชน ทำหน้าที่บริหารกระทรวงและสำนักงานต่าง ๆ ตามนโยบายของคณะกรรมการกลางซึ่งเป็นผู้กำหนดหรือโดยการชี้แนะของประธานาธิบดี

ดังนั้นรัฐบาลกลางจึงประกอบไปด้วยสถาบันทางการเมืองที่มีอำนาจ 3 ฝ่าย ได้แก่

1. คณะกรรมการกลางประชาชน (Central People's Committee-CPC)
 2. สภามন্ত্রীของรัฐ-คณะรัฐมนตรี (State Administrative Council หรือ Central Adm. Council)
 3. กรรมาธิการสามัญ (Standing Committee) ของสภาประชาชนสูงสุด
- ความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดระหว่าง องค์การตัดสินใจของพรรค, องค์การตัดสินใจของรัฐบาล และองค์การการบริหารนโยบาย ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งตามโครงสร้างของรัฐบาลใหม่ของเกาหลีเหนือ ความสัมพันธ์ตามรูปสามเหลี่ยมของ 3 สถาบันนี้ก็คือ

สมาชิกระดับผู้นำของกรรมการกรมการเมืองจำนวน 14 ใน 16 คน ไปเป็นสมาชิกของคณะกรรมการกลางประชาชนและสมาชิกของกรรมการกลางประชาชนจำนวน 13 คน ใน 25 คนไปเป็นสมาชิกในคณะรัฐมนตรี แต่ยังมีสมาชิกระดับหัวหน้าของ Poliburo อีกจำนวน 12 คน ซึ่งเป็นสมาชิกถาวรของทั้ง 3 องค์กรนี้ ฉะนั้นความสัมพันธ์ระหว่างพรรคและรัฐบาลจึงเปรียบเสมือนบุคคลคนเดียวกันเพียงแต่ใส่หมวกหลายใบเท่านั้น⁽²⁶⁾

5. เศรษฐกิจเกาหลีเหนือ

สงครามเกาหลีได้นำความสูญเสียอย่างใหญ่หลวงมาสู่เกาหลีเหนือ ผลของสงครามและการทิ้งระเบิดอย่างหนัก ทำให้เกาหลีเหนือสิ้นเนื้อประดาตัว มีสภาพเหมือนคนพิการ มีชนชั้นหัวหน้าหลายคนได้กล่าวตำหนิ คิม อิล ซุง ว่าทรยศต่อประชาชนที่นำเกาหลีเหนือเข้าเป็นหุ่นเชิด (Puppet) ให้กับรัสเซีย เพราะชาวเกาหลีเหนือยังไม่ได้รับอิสรภาพอย่างแท้จริง ประเทศชาติบ้านเรือนพังพินาศจากภัยของสงครามทุกสิ่งทุกอย่างขาดแคลน และต้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศไม่ว่าอาหาร เครื่องนุ่งห่ม รวมทั้งเครื่องใช้ เครื่องมือต่าง ๆ และวัสดุก่อสร้าง ผลผลิตรวมในปี 1953 เป็นเพียง 36% ของผลผลิตรวมในปี 1949 เท่านั้น⁽²⁷⁾

แผนพัฒนา 3 ปีแรก (1954-1956) เปรียบเสมือนการซ่อมแซมเกาหลีเหนือให้กลับคืนสู่สภาพปกติเท่านั้น แผนพัฒนา 5 ปีต่อมา (1957-1961) มุ่งที่จะเปลี่ยนสภาพของเกาหลีเหนือให้หลุดพ้นจากความเป็นประเทศด้อยพัฒนา รัฐได้ปรับปรุงการเกษตรและได้จัดตั้งฟาร์มสหกรณ์ (Cooperative Farms) ขึ้นโดยรัฐช่วยเหลือในด้านเครื่องมือกลกรรมเงินลงทุนและผู้เชี่ยวชาญ ในปี 1957 คิม อิล ซุง ได้ตั้งขบวนการ ชลลิม่า (Chollima Movement) เพื่อช่วยเร่งผลผลิตภายใน (ชลลิม่า หมายถึงม้าที่มีปีกบินได้ - สัญลักษณ์แห่งความรวดเร็ว) แผนพัฒนา 5 ปีนี้ เปรียบเสมือนการสร้างรากฐานทางเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมให้กับเกาหลีเหนือนั่นเอง เกาหลีเหนือยังได้รับความช่วยเหลือจากประเทศมหาอำนาจคอมมิวนิสต์ทั้งสอง ความช่วยเหลือของรัสเซียนั้น ได้แก่ การช่วยสร้างโรงงานทอผ้า โรงผลิตซีเมนต์ โรงงานไฟฟ้า และโรงงานรถยนต์ เป็นต้น ซึ่งเป็นมูลค่าถึง 2 พันล้านรูเบิล⁽²⁸⁾ ส่วนความช่วยเหลือจากจีนคอมมิวนิสต์นั้น ได้แก่ วัสดุก่อสร้างต่าง ๆ รางรถไฟ สร้างเขื่อนผลิตไฟฟ้า และโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ ซึ่งคิดเป็นเงินถึง 325 ล้านเหรียญสหรัฐ นอกจากนี้เกาหลีเหนือยังได้รับความช่วยเหลือจากเยอรมันตะวันออก โปแลนด์ เชคโกสโลวาเกีย รุมาเนีย รวมเป็นเงินถึง 600 ล้านรูเบิล⁽²⁹⁾

ต่อจากแผนพัฒนา 5 ปี เกาหลีเหนือก็เริ่มวางแผนพัฒนา 7 ปี (1961-1967) มีเป้าหมายที่สูงกว่าเดิม แต่สถานการณ์ของโลกเปลี่ยนแปลงไปและมีเหตุการณ์หลายอย่างเป็นสิ่งบอกรเหตุที่เกาหลีเหนือไม่สามารถจะพัฒนาเศรษฐกิจอยู่อย่างเดียว ภาระหน้าที่ในการบำรุงความแข็งแกร่งให้กับกองทัพ มีความต้องการมากกว่า การพัฒนาเศรษฐกิจจึงชะงักงัน และความช่วยเหลือที่เคยได้รับจากต่างประเทศก็ลดลง หรือเกือบจะไม่ได้รับเลย แต่อย่างไรก็ดี ผลผลิตทางเกษตรและทางอุตสาหกรรมก็กระเตื้องขึ้นบ้าง เมื่อปลายปี 1970 จำนวนราคาสินค้าอุตสาหกรรมที่ผลิต

ได้มีมากกว่าที่ผลิตในปี 1956 ถึง 11.6 เท่า สินค้าบริโภคผลิตได้มากกว่าเดิมถึง 9.3 เท่าที่แสดงว่า จากปี 1957-1970 ผลผลิตทางอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยปีละ 19.1% และเกาหลีเหนือในปัจจุบันนี้ ผลิตเพียง 12 วันเท่านั้นก็เท่ากับผลผลิตรวมทางอุตสาหกรรมที่เคยผลิตทั้งปีใน ค.ศ. 1944⁽³⁰⁾

แผนพัฒนา 7 ปี อีก 2 แผนต่อมาซึ่งเริ่มปี 1971 นั้น หนักไปในทางพัฒนาอุตสาหกรรมหนัก เช่น เหล็กกล้า ซีเมนต์ และเหล็กกล้า ซึ่งต้องแสวงหาเทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อเพิ่มผลผลิต เกาหลีเหนือจึงส่งเครื่องจักรยนต์ทั้งหลายจากต่างประเทศด้วยเครดิต แต่ผลผลิตออกมาไม่พอแก่ความต้องการที่จะส่งออก เพื่อชดใช้เป็นค่าเครื่องจักรที่ส่งเข้ามา ทำให้เกาหลีเหนือตกเป็นหนี้ อย่างหนัก คิดเป็นมูลค่าประมาณ 2 พันล้านเหรียญสหรัฐ เกาหลีเหนือเพิกเฉยที่จะใช้หนี้ทำให้ เสียชื่อเสียงของประเทศเจ้าหนี้ทั้งหลาย รวมทั้งมอสโกด้วย สำหรับการเกษตรกรรมนั้นก็ยิ่ง ล้าหลังกว่าการอุตสาหกรรมมาก ชาวเกาหลีเหนือต้องประสบกับความยุ่งยากเกี่ยวกับเมล็ดพันธุ์พืชต่าง ๆ แม้แต่ข้าวที่จะเก็บเกี่ยวในปี 1979 นี้ คาดว่าจะได้ 8.8 ล้านตันเท่ากับปีก่อน ๆ ที่ผ่านมา ซึ่งไม่สามารถที่จะส่งออกจำหน่ายต่างประเทศได้⁽³¹⁾